

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Departament Konsularny

DK.3461.101.2026 / 2
Warszawa, 3 czerwca 2026 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
via EPUAP

dotyczy: *odpowiedź na wystąpienie z 18 maja 2026 r. o sygn. V.7010.5.2025.ETP*

Szanowny Panie Rzeczniku,

dziękuję za wystąpienie z 18 maja br. i w nawiązaniu do stanowiska Departamentu Konsularnego MSZ z 18 listopada 2025 r. o sygnaturze DK.3461.232.2025 / 1 pragnę ponownie wyjaśnić, jak poniżej.

Należy podkreślić, że zadaniem Konsulów RP nie jest zapewnianie dostępu do świadczeń zdrowotnych obywateli polskich przebywających za granicą. To w kompetencji władz państwa przyjmującego leży określanie zasad dostępu do świadczeń tamtejszej służby zdrowia oraz zakresu świadczeń socjalnych przysługujących osobom w kryzysie bezdomności.

Jednocześnie wyjaśnienia wymaga, że brak wniosku obywatela polskiego o pomoc konsularną (np. w wyniku braku świadomości spowodowanego ciężkim stanem zdrowia) nie jest w żadnym razie interpretowany jako brak woli współpracy. Ustawodawcy państw obcych przewidują bowiem instytucję kuratora sądowego odpowiedzialnego za reprezentowanie interesów osób niezdolnych do wyrażania woli czy podejmowania czynności prawnych. W praktyce kuratorzy regularnie korzystają z przyznanых im uprawnień i otrzymują pomoc konsularną na rzecz reprezentowanego obywatela polskiego.

Następnie konieczne jest wzięcie pod uwagę, że ustawa o działach administracji rządowej z 4 września 1997 r. (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1275, 1846, z 2026 r. poz. 160, 187) precyzyjnie określa w art. 32 zakres właściwości Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Zgodnie z ust. 1 pkt 2 tego przepisu, dział sprawy zagraniczne obejmuje m.in. reprezentowanie i ochronę interesów polskich obywateli za granicą. Do tego katalogu nie należy świadczenie opieki zdrowotnej. Tym bardziej do

właściwości MSZ nie należy regulowanie zakresu pomocy społecznej i zakresu świadczeń opieki zdrowotnej na terenie Kraju. Dział zdrowie został opisany szczegółowo w art. 33 tej ustawy.

Wreszcie, uzasadniony brak udziału Konsulów RP w procedurze przewidzianej w art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, 1537, 1739, z 2026 r. poz. 26, 203) nie jest przyczyną niechęci obywateli polskich do powrotu do Kraju i podjęcia leczenia, jak zdaje się sugerować fragment Pańskiego wystąpienia w ust. 2 na stronie 2. Powodem negatywnej decyzji osoby chorej lub w kryzysie bezdomności (lub jej pełnomocnika prawnego) jest często brak oferty pomocy po stronie ośrodków opieki społecznej lub miejsca w placówkach medycznych. Ponownie podkreślam, że przyznanie dodatkowych – formalnych – uprawnień konsulom RP nie zmieni sytuacji realnej (organizacyjnej, finansowej) polskich podmiotów odpowiedzialnych za świadczenie pomocy medycznej i socjalnej.

Właściwą odpowiedzią na problem niewystarczającej oferty socjalnej i medycznej dla powracających do Kraju obywateli polskich (w tym w kryzysie bezdomności) jest stworzenie przejrzystego mechanizmu określania właściwości (odpowiedzialności) polskich jednostek samorządu terytorialnego w pomocy socjalnej obywatelom polskim powracającym z zagranicy, a zwłaszcza osobom bez miejsca stałego lub czasowego zameldowania w Polsce oraz zapewnienie tym podmiotom adekwatnych środków finansowych na świadczenie pomocy socjalnej. DK MSZ ponawia postulat maksymalnego uproszczenia postępowania o wydanie decyzji zgodnie z art. 54 wskazanej wyżej ustawy.

Podobnie w przypadku świadczeń medycznych: Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia powinno zwiększyć dostępność i uprościć procedurę uzyskiwania świadczeń zdrowotnych (w tym w formie stacjonarnej opieki medycznej w placówkach szpitalnych) dla nieubezpieczonych obywateli polskich powracających do Polski, szczególnie osobom bez zameldowania.

Zapewnienie realnej oferty pomocowej po powrocie do Polski z pewnością przyczyni się do podejmowania w większym stopniu decyzji przez obywateli polskich (lub ich pełnomocników prawnych) o powrocie do Kraju. Obecny zakres uprawnień konsulów RP w zakresie udzielania pomocy konsularnej jest wystarczający i adekwatny.

Z wyrazami szacunku,

Justyna Chrzanowska

Dyrektor